

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมโรค
ในบุคคลที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2

ผู้เขียน นางสาววันดี ใจแสน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิภูล นันทชัยพันธ์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานเป็นปัญหาสำคัญของระบบบริการสุขภาพทั่วโลก เป็นโรคเรื้อรังที่ต้องได้รับการดูแลรักษาระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ วิธีการควบคุมโรคเป็นสิ่งสำคัญในการลดความรุนแรงของโรค และภาวะแทรกซ้อน ตลอดจนส่งเสริมการรอดชีวิต การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการควบคุมโรคในบุคคลที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในประเทศไทย คำถามการทบทวนประกอบด้วย มีวิธีการอะไรในการควบคุมโรคและมีประสิทธิผลอย่างไร ดำเนินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยใช้วิธีการสืบค้นด้วยมือและสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อค้นหางานวิจัยทั้งที่ตีพิมพ์เผยแพร่และไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ ที่มีรายงานไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2549 งานวิจัยที่นำมาทบทวนประกอบด้วยการศึกษาแบบทดลอง จำนวน 7 เรื่อง แบบกึ่งทดลอง จำนวน 48 เรื่อง และเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการทบทวนครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบคัดกรองงานวิจัย แบบประเมินงานวิจัย และแบบสกัดข้อมูลงานวิจัย มีการตรวจสอบความถูกต้องการคัดเลือกรายงานวิจัย การประเมินคุณค่างานวิจัย และการสกัดข้อมูลโดยผู้ทบทวนและผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเชิงเนื้อหาเพื่อจำแนกวิธีการและประสิทธิผลของวิธีการควบคุมโรค

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบครั้งนี้ แสดงถึงวิธีการการควบคุมโรคเบาหวาน 2 รูปแบบ ได้แก่ โปรแกรมการส่งเสริมการจัดการตนเองโดยติดตามอย่างต่อเนื่อง และการดูแลเฉพาะเรื่อง พบว่าวิธีการควบคุมโรคเบาหวานที่ใช้โปรแกรมการส่งเสริมการจัดการตนเองโดย

ติดตามอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่สามารถลดระดับน้ำตาลในเลือด และระดับน้ำตาลสะสมที่เกาะติดเม็ดเลือดแดง ถึงแม้ว่าโปรแกรมการส่งเสริมการจัดการตนเองโดยติดตามอย่างต่อเนื่องเหล่านั้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของกรอบแนวคิดที่ใช้และวิธีดำเนินการ แต่โปรแกรมเหล่านั้นมีความคล้ายคลึงกันในแง่ของเนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วยความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมโรคเบาหวาน

การดูแลเฉพาะเรื่องที่พบในการทบทวนครั้งนี้ ได้แก่ การดูแลเรื่องโภชนาบำบัด การดูแลเรื่องการไข้ การให้ความรู้ และการจัดการกับอาการเจ็บป่วย ผลการทบทวนยืนยันประสิทธิผลของการดูแลเรื่องโภชนาบำบัดต่อการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ระดับน้ำตาลสะสมที่เกาะติดเม็ดเลือดแดง และไขมันในเลือด ส่วนวิธีการดูแลเฉพาะเรื่องที่เหลือ พบว่าต่างก็มีประสิทธิผลในการลดระดับน้ำตาลในเลือด และระดับน้ำตาลสะสมที่เกาะติดเม็ดเลือด

การทบทวนอย่างเป็นระบบครั้งนี้ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมโรคเบาหวานในประเทศไทย โปรแกรมการส่งเสริมการจัดการตนเองโดยติดตามอย่างต่อเนื่องสามารถนำไปใช้ในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และระดับน้ำตาลสะสมที่เกาะติดเม็ดเลือดแดงในบุคคลที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ทุกอายุ ขณะที่การดูแลเฉพาะเรื่องควรนำไปใช้อย่างเหมาะสมสำหรับผู้ที่เบาหวานที่มีปัญหาเฉพาะเรื่อง ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไปควรมีการวิจัยซ้ำโดยการออกแบบงานวิจัยที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

Thesis Title Systematic Review on Diabetic Control Interventions Among Persons with Diabetes Mellitus Type 2

Author Miss Wandee Jaisaen

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Pikul Nantachaipan Chairperson

Assistant Professor Dr. Taweeluk Vannarit Member

ABSTRACT

Diabetes mellitus is a significant problem for health care systems throughout the world. This chronic disease requires effective long term care and treatment. Diabetic control intervention is considered an essential way in reducing the severity of the disease and its complications, as well as improving survival. This systematic review aimed to summarize the best available evidence related to diabetic control interventions among persons with type 2 diabetes mellitus in Thailand. Review questions included: What are the types of interventions and how effective are they on disease control? Search strategies were conducted systematically through hand searching and electronic searching to find published and unpublished studies from 1997 to 2006. Seven randomized controlled trails, 48 quasi-experimental studies, and 3 action research regarding the interventions and effects on diabetic control among persons with type 2 diabetes mellitus in Thailand were included in the study. Instruments used in this review included the Study Selection Form, Critical Appraisal Form, and Data Extraction Form. Study selection, critical appraisal, and data extraction were developed and cross-checked by the reviewer and an expert. Narrative summarization was used to identify diabetic control interventions and their effectiveness.

This systematic review revealed 2 major types of diabetic control interventions including continuous self-management program and specific interventions. Most diabetic control interventions using continuous self-management program could reduce FBS and HbA1C. Even though those self-management programs were different in conceptual-bases and methods of intervention, they were similar in terms of contents, which included knowledge and practice regarding diabetic control.

The specific interventions found in this review were nutritional therapy, effective medication, educational support, biofeedback, and symptom management. The review confirmed the effectiveness of the nutritional therapy on FBS, HbA1C, and lipid profile. The remaining specific interventions were effective in reducing FBS and HbA1C.

This systematic review suggests available evidence on diabetic control in Thailand. Continuous self-management program can be used to control FBS and HbA1C among all people with type 2 diabetes mellitus, while specific interventions can be used appropriately with persons who have specific problems. Further study is suggested in terms of replication and improving methodology.